

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Сумський державний університет (Україна)

Вища школа економіко-гуманітарна (Республіка Польща)

Академія техніко-гуманітарна (Республіка Польща)

IBM Canada, м. Торонто (Канада)

Державна установа "Інститут економіки природокористування та сталого розвитку

Національної академії наук України", м. Київ (Україна)

Парламент Ізраїлю, м. Єрусалим (Держава Ізраїль)

Національний технічний університет України

«Київський політехнічний інститут» (Україна)

Одеський національний політехнічний університет (Україна)

Технічний університет –Варна (Республіка Болгарія)

Університет “Проф. д-р Асен Златаров”, м. Бургас (Республіка Болгарія)

Університет Торонто (Канада)

УО «Вітебський державний технологічний університет» (Республіка Білорусь)

Економічні проблеми сталого розвитку

Экономические проблемы устойчивого развития

Economical Problems of Sustainable Development

Матеріали

Міжнародної науково-практичної конференції
імені проф. Балацького О. Ф.
(Суми, 11–12 травня 2016 р.)

У двох томах

Том 1

Суми
Сумський державний університет
2016

ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ЯК ОСНОВА СТАЛОГО РОЗВИТКУ ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ

аспірант Іскаков А.А.

Сумський державний університет (Україна)

Розвиток України визначається, перш за все, з позиції стратегії розвитку національної безпеки, оскільки її головними складовими виступають економічна та екологічна безпеки сталого розвитку. За сучасних умов господарювання та розвитку технологій стан екологічних систем стає все більш домінуючим у взаємозв'язку з економічною безпекою як окремих підприємств, галузей, так і цілих регіонів, економіки країни в цілому. Забезпечення екологічної безпеки неможливо відокремлювати від екологічного впливу на виробничу сферу. Це означає, що даний взаємозв'язок слід розглядати на підставі комплексного аналізу показників суспільного розвитку, а саме - еколого-економічних та соціально-економічних. Стан екологічної ситуації за останні декілька десятиліть погіршується все зростаючими темпами, тому від неї залежатиме економічний стан окремих суб'єктів господарювання та економічної системи в цілому.

Вищезазначені проблеми знаходять своє відображення у наукових працях багатьох дослідників-економістів енвайронменталістського напрямку. Еколого-економічні аспекти функціонування підприємств досліджено у працях О.О. Веклич, П.С. Березівського, П.В. Тархова, О.М. Царенка та ін. Проблематикою формування та встановлення екологічно-ресурсної та економічної безпеки займалися Л.Г. Мельник, Є.В. Хлобистов, А.Б. Качинський, В.М. Трегобчук та ін.

Еколого-економічна система складається з двох взаємопов'язаних підсистем: екологічної та економічної. Екологічна підсистема вивчає природу та закони її функціонування, а економічна – досліджує суспільні господарські процеси та закони їх розвитку. Об'єднуючою ланкою між ними є сфера природокористування як основа, що забезпечує реалізацію економічних процесів, оскільки без освоєння природних ресурсів неможливо здійснювати підприємницьку діяльність. Також автори стверджують, що виробнича діяльність людини може позитивно впливати на природне середовище або призводити до порушення природної рівноваги та існуючих екологічних зв'язків. Природне середовище має зворотній вплив на розвиток економіки, її ефективність і темпи зростання. Отже, ефективне функціонування еколого-економічної системи сприяє розв'язанню низки екологічних проблем і появі нових, екологічній безпеці та сталому розвитку бізнесу [1].

О.В. Прокопенко та В.Ю. Школа пропонують розглядати еколого-економічну безпеку як такий стан глобальної стійкості та динамічної рівноваги соціально-еколого-економічної системи, за якого забезпечується надійне існування, відтворення та розвиток. Вони стверджують, що такий підхід до розуміння еколого-економічної безпеки дозволяє розглядати її як

функцію системи, спрямовану на досягнення її максимальної ефективності, мінімальне порушення її рівноваги внаслідок зовнішніх впливів, підвищення стійкості до них, збереження здатності до саморегенерації та самоорганізації. Еколого-економічна безпека повинна забезпечувати таку внутрішню взаємодію елементів соціально-еколого-економічної системи, за якої високі темпи розширеного відтворення виробництва, економічного зростання і підвищення добробуту супроводжуються збереженням та покращанням навколишнього середовища [2].

На нашу думку, еколого-економічну безпеку слід розглядати як таку функцію, що забезпечує не тільки рівновагу та динамічну стійкість еколого-економічної системи, але й надасть енергетичний поштовх до генерування нових її властивостей, розвитку кожної окремої її складової та забезпечить зростання фізичного та морального добробуту суспільства.

І. Сиякевич, пропонує здійснювати забезпечення екологічної безпеки в рамках всебічної екологізації суспільного розвитку і проведення екополітики на рівні держави [3]. У своїй монографії І. Сиякевич [4] наводить принципи засади формування економічних інструментів забезпечення екологічної безпеки: трансформація зовнішніх екологічних ефектів у внутрішні; інтеграція обов'язкових економічних інструментів з добровільними; трансформації різних економічних інструментів в інструменти, що забезпечують екологічну безпеку. Отже, можна сказати, що еколого-економічної безпека є дуже важливою функцією еколого-економічної безпеки, що повинна забезпечувати її стійкість та динамічну рівновагу, а також забезпечить фізичний та моральний добробут суспільства.

1. Розум Р.І., Буряк М.В., Любезна І.В. Еколого-економічні системи: основні аспекти / Р.І. Розум, М.В. Буряк, І.В. Любезна // Науковий огляд. - 2015. - № 6 (16). - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://naukajournal.org/index.php/naukajournal/article/view/517/693>

2. Прокопенко О.В., Школа В.Ю. Управління еколого-економічною безпекою підприємства на засадах екомаркетингу / О.В. Прокопенко, В.Ю. Школа // Маркетинг і менеджмент інновацій. - 2012. - № 4. - с. 337-346.

3. Сиякевич І. Екологізація розвитку: об'єктивна необхідність, методи, пріоритети // Економіка України. - 2004. - № 1. - с. 57-63.

4. Сиякевич І. Інструменти екополітики: теорія і практика. – Львів: ЗУКЦ, 2003. – С.113-116.

СИНЕРГЕТИКА, ІНФОРМАТИЗАЦІЯ, ГЛОБАЛІЗАЦІЯ В КОНТЕКСТІ ЗМІНИ ПАРАДИГМИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

доцент **Караєва Н.В.**

*Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут»*

Очевидно, що глобальний світ знаходиться на порозі системної кризи, що спостерігається майже у всіх сферах життєдіяльності. Згідно наукових положень теорії синергетики можна констатувати, що глобальна система